

Список використаних джерел

1. Дзюбенко Н. О. Соціально-економічне прогнозування розвитку продовольчого ринку в Україні: дис. канд. ек. наук: спец. 08.00.03 / Н. О. Дзюбенко. – Львів, 2014. – 259 с.
2. 2.The FAO Food Price Index keeps falling [Electronic resource] // FAO. – 2015. – Mode of access : <http://www.fao.org>.
3. FAOSTAT [Electronic resource]. – Mode of access: <http://faostat.fao.org>

Л. Є. Момотюк,

*доктор економічних наук, доцент,
проректор з науково-педагогічної та виховної роботи,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У СТАТИСТИЧНОМУ АНАЛІЗІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Якісне здійснення статистичного аналізу діяльності підприємства залежить від інформаційної бази, на основі якої розраховуються статистичні показники, здійснюється їх групування та забезпечується аналітична оцінка. Ця інформація отримується та формується з бухгалтерської та фінансової звітності підприємств.

Фінансова звітність служить для надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства для прийняття ними рішень щодо придбання, продажу та володіння цінними паперами, участі в капіталі підприємства, оцінки якості управління та здатності своєчасно виконувати свої зобов'язання, забезпеченості зобов'язань підприємства, визначення суми дивідендів для розподілу, регулювання діяльності підприємства тощо. Ця інформація повинна бути дохідливою, достовірною та мати однозначне трактування.

На основі фінансової звітності формується система статистичних показників, тобто перелік показників-характеристик фінансового стану підприємств за результатами їхньої господарської діяльності, поданих респондентами у вигляді звітів, які регулярно формують єдиний комплекс [3]. Розроблення системи статистичних показників фінансової звітності дає змогу: охарактеризувати склад та структуру основних параметрів діяльності підприємств; провести фінансовий аналіз різних підприємств на основі зіставних показників; проаналізувати діяльність підприємств за окремими видами: операційна, фінансова, звичайна та спричинена надзвичайними подіями; порівняти розвиток підприємств різних адміністративно-територіальних одиниць; охарактеризувати підприємства за видами економічної діяльності; здійснити фінансовий аналіз розвитку підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання; проаналізувати основні показники фінансового стану підприємства.

З часом система показників фінансової звітності змінюється, оскільки відбувається вдосконалення показників статистики підприємств. Формування сучасних показників фінансів підприємств відбувалось поступово. Так, в Концепції побудови національної статистики України і Державній програмі переходу на міжнародну систему обліку і статистики, прийнятих у 1993 році, не акцентувалась увага на проблемах статистики підприємств через нерозвиненість на той момент інституту підприємництва в країні [1]. Крім того, система показників статистичного вивчення фінансово-економічних результатів діяльності підприємств та економіки в цілому була одним з основних об'єктів Програми реформування державної статистики в Україні на період до 2002 року, яка передбачала їх удосконалення з метою забезпечення об'єктивного відображення змін у суспільстві та економіці і створення на цій основі статистичної інформаційної бази держави. Однак наявна система показників для статистичного спостереження за діяльністю суб'єктів господарювання та механізм її практичного використання користувачами залишалися недосконалими.

Система показників статистичного оцінювання фінансової діяльності підприємств повинна задовольняти потреби в об'єктивних даних усіх користувачів статистичної інформації: керівництва держави, менеджерів, потенційних інвесторів, учасників виробничого процесу, науковців, громадськості. Система показників має охоплювати всі основні процеси, що формують стан і тенденції соціально-економічного розвитку країни в умовах ринкової економіки, підвищити практичну значимість та аналітичну цінність статистичної інформації для органів виконавчої влади [2].

У зв'язку з цим виникає закономірна потреба подальшого реформування системи бухгалтерського обліку та звітності, а також приведення фінансової звітності до міжнародних стандартів та вимог Євросоюзу.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.10.2007 р. "Про схвалення Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні" розпочато роботу з удосконалення системи показників статистики підприємств та методології їх формування у зв'язку з приведенням національних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності у відповідність з міжнародними.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) виступають ефективним інструментом підвищення прозорості і зрозумілості інформації, яка розкриває діяльність суб'єктів господарювання, створює достовірну базу для визначення доходів і витрат, оцінки активів і зобов'язань, яка надає можливість об'єктивно розкривати і відображати фінансові ризики суб'єктів господарювання, а також порівнювати результати їхньої діяльності з метою забезпечення адекватної оцінки їхнього потенціалу та ухвалення відповідних управлінських рішень. Крім того, МСФЗ дають можливість керівництву щодо ефективного управління організацією і надають значні переваги перед конкурентами. У суб'єктів, які складають звітність за МСФЗ, значно зростає можливість залучення додаткових джерел капіталу та партнерів по бізнесу,

які допоможуть забезпечити сталий економічний розвиток і процвітання. У свою чергу, суб'єкти, використовуючи МСФЗ, мають доступ до інформації про фінансовий стан потенційних партнерів, що служить додатковим інструментарієм при їх виборі.

Оскільки статистична звітність підприємств, яка містить інформацію у грошовому вимірі, базується на даних фінансової звітності, перехід на МСФЗ сприятиме удосконаленню методології складання статистичних показників у відповідності до змін в системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності з урахуванням вимог міжнародних стандартів і законодавства ЄС.

У зв'язку з цим саме поняття “фінансова звітність” не завжди трактується однозначно. В англійській мові є два терміни – “financial statements” та “financial reporting”. Обидва вони перекладаються на українську мову однаково – “фінансова звітність”, але відрізняються за значенням та змістом. З нашої точки зору, їх можна трактувати як фінансову звітність у вузькому розумінні (financial statements) та фінансову звітність у широкому розумінні (financial reporting).

Фінансова звітність у широкому розумінні являє собою всю сукупність інформації, яку надають зацікавленим користувачам (як правило, вона надається у формі буклетів). Фінансова звітність у широкому розумінні – це публічна або оприлюднена звітність підприємства. До неї входить як фінансова звітність у вузькому розумінні, так і інша інформація (звіт ради директорів, звернення президента компанії, аналітичні викладки менеджерів тощо). Така додаткова інформація найчастіше добровільно надається підприємствами, які не належать до сфери дії міжнародних стандартів, та не підтверджується аудиторамі.

Фінансова звітність у вузькому розумінні є частиною фінансової звітності в широкому розумінні і являє собою перелік фінансових звітів та приміток до них, які завіряються аудиторамі. Саме фінансова звітність у вузькому розумінні є предметом регламентації міжнародних стандартів.

Варто зазначити, що поділ на фінансову звітність у широкому та вузькому розумінні, який представлений в міжнародних стандартах, в цілому характерний для американської та англійської практики.

Тому, на наш погляд, для формування системи статистичних показників фінансової звітності підприємств потрібно враховувати дані фінансової звітності підприємств як у вузькому, так і широкому розумінні, що відповідає МСФЗ. Тільки такий підхід забезпечить формування якісних фактичних і прогнозних статистичних показників і дасть можливість реально оцінювати ефективність господарської діяльності.

Отже, по-перше, показано, що якість формування статистичних показників діяльності підприємств залежить від інформації, отриманої з фінансової звітності підприємств; по-друге, визначено та розкрито поняття “фінансова звітність” у вузькому та широкому розумінні у відповідності з переходом на МСФЗ; по-третє, доведено необхідність переходу підприємств на МСФЗ з метою формування якісних фактичних і прогнозних статистичних показників діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Осауленко О. Г. Національна статистична система: стратегічне планування, методологія та організація : [монографія] / О. Г. Осауленко. – К. : ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2008. – 415 с.
2. Стратегія розвитку державної статистики на період до 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.org/uk/telefon>.
3. Цал-Цалко Ю. С. Статистичний аналіз фінансової звітності: теорія, практика та інтерпретація / Ю. С. Цал-Цалко. – Житомир : ЖДТУ, 2004. – 505 с.

О. М. Мотузка,

кандидат економічних наук,

доцент Національного центру обліку та аудиту,

Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Міжнародна технічна допомога (МТД) надається Україні на безоплатній та безповоротній основі країнами-донорами та міжнародними організаціями з 1992 року практично в усіх сферах економіки та суспільного життя. Впровадження проектів МТД сприяє економічному розвитку, зменшенню навантаження на державний бюджет, створенню додаткових робочих місць і забезпеченню інтересів держави на зовнішніх ринках. МТД створює також привабливий інфраструктурний базис для залучення до економіки країни – отримувача прямих іноземних інвестицій.

У рамках надання Україні МТД співробітництво здійснюється з 15 країнами, Європейським Союзом та з понад 20 міжнародними організаціями [1].

Найбільшими донорами для України були та залишаються Сполучені Штати Америки та Європейський Союз. Іншими донорами є Канада, ФРН, Швеція, Швейцарія, Японія, Туреччина, Данія, а також організації системи ООН, Світовий банк, ЄБРР, ОЕСР.

Основні організаційно-правові засади технічного співробітництва з країнами-донорами та міжнародними організаціями на сьогодні регулюються 21 рамковим міжнародним договором України та міжнародними договорами щодо впровадження програм співробітництва в різних сферах економіки. Цілі та завдання допомоги узгоджуються як на міжурядовому, так і на міжвідомчому рівні.

За даними Мінекономрозвитку, за всі роки співробітництва донорами виділено понад 9 млрд дол. На 1 жовтня 2015 року впроваджується 336 проектів загальною контрактною вартістю понад 3,3 млрд дол. [1].